

ALLAH'IN SEVGİLİ KULLARI

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayrî halkihî muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû ve tebiahüm bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin sallallahu aleyhi ve selem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: وَجَبْتُ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَجَالَسُونَ
فِيَّ، وَجَبْتُ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَبَاذَلُونَ فِيَّ، وَجَبْتُ
مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَلَقَّوْنَ فِيَّ

(طب. عن عبادة بن الصامت)

RE. 328/6 (Kale'llâhu teâlâ: Vecebet mahabbetî li'llezîne yetecâlesûne fiyye, ve vecebet mahabbetî li'llezîne yetebâzelûne fiyye, ve vecebet mahabbetî li'llezîne yetelâkavne fiyye.) Sadaka rasûlüllah, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Peygamberimiz Efendimiz nümûne-i imtisâlimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin mübarek hadis-i şeriflerinden bir miktarını şu meclisimizde kıraat edeceğiz.

Hadis-i şeriflerin okunmasına ve izahına geçmeden önce evvelen ve bi'z-zât peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin ruhu için, sonra sâir enbiyâ ve murselîn ve cümle evliyâullahın ruhları için, hâssaten Peygamber SAS Hazretleri'nin ashabının ve ashâb-ı kirâmdan bize kadar müteselsilen güzerân eylemiş olan cümle sâdât-ı meşâyihimiz ve ulemây-ı din-i mübînimizin ruhları için, hâssaten okuduğumuz hadis mecmuasının müellifi Ahmed Ziyâeddin-i Gümüşhânevî Hazretleri'nin ruhu için, bu hadis-i şeriflerin bize kadar sağlam bir şekilde nakledilerek gelmesinde emeği geçmiş olan bütün ulemânın ve ravilerin ruhları için ve uzaktan ve yakından bu hadis-i şerifleri dinlemek üzere şu meclise teşrif etmiş olan cümle kardeşlerimizin ahirete intikal ve irtihal eylemiş olan bütün yakınlarının ruhları için bir Fâtiha-ı Şerîf, üç İhlâs-ı Şerîf kıraat edip ruhlarına hediye edelim, ondan sonra dersimize başlayalım:

.....

a. Allah'ın Sevgisi Vacip Olan Kimseler

Geçen hafta bir başka rivayetini okumuş olduğumuz hadis-i şerifin, bu hafta başka bir hadis kitabından alınmış olan ibarelerini okumakla dersimize başlayacağız:¹

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : وَجَبَتْ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَجَالَسُونَ
فِيَّ، وَجَبَتْ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَبَاذَلُونَ فِيَّ، وَجَبَتْ
مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَلَقَّوْنَ فِيَّ

(طب. عن عبادة بن الصامت)

RE. 328/6 (*Kale'llàhu teàlâ: Vecebet mahabbetî li'llezîne yetecâlesûne fiyye, ve vecebet mahabbetî li'llezîne yetebâzelûne fiyye, ve vecebet mahabbetî li'llezîne yetelâkavne fiyye.*)
Sadaka rasûlüllah, fî mâ kâl, ev kemà kâl.

(*Kale'llàhu teàlâ*) Peygamber SAS Efendimiz'in bize ifade buyurduğuna göre, Allah-u Teâlâ Hazretleri şöyle buyurmuş:

¹Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V , s.247, no:22184; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.XX, s.81, no:152, 153; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXII, s.110, no:6625; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.56, no:201; Ziyâü'l-Makdîsî, *el- Ehâdîsü'l-Muhtâreh*, c.III, s.326, no:370; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.28, no:24711; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XV , s.75, no:15014.

(*Vecebet mahabbetî li'l-lezîne yetecâlesûne fiyye*) “Benim sevmem, muhabbet etmem, hoşnut ve râzı olmam birbirlerine benim uğrumda, benim rızam için gelip o oturan, meclis kuran, sohbet kuran kimselere vâcib oldu.” *Yetecâlesûn, mücâlese*; karşılıklı gelip bir yerde oturmak, söz, sohbet etmek, muhabbet etmek, ahbablık etmek mânâsına geliyor.

Peygamber SAS Efendimiz'in bu hadis-i şerifinde, Allah-u Teâlâ Hazretleri:

“—Sırf Allah'ın rızasını düşünerek; dünya menfaati bahis konusu olmadan, fitne fesat bahis konusu olmadan, sadece Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasını düşünerek; dinî sebeplerle , uhre vî sebeplerle, ecrini Allah'tan bekleyerek, birbirleriyle meclis kuran kimselere benim sevmem, muhabbet etmem vacip olur.” buyuruyor

Yâni, tahmin ederim ve umarım ki, şu bizim şurada oturmamız da bir meclis değil mi? Biz de oturduk, culûs eyledik hepimiz bir köşeye. Maksudumuz birbirimizle buluşup Peygamber SAS Efendimiz'in sözlerini sohbe vesîle etmek. İşte böyle bir araya gelip toplantı kuranlara, Allah-u Teâlâ Hazretleri, “Benim muhabbetim vacip olur.” diyor. Vâcib olmak, gerekmek demek. Meselâ, vâcib bir namaz, farz kadar değil ama çok kuvvetli bir şekilde, sünnetten üstün bir şekilde yapılması gereken demek oluyor.

Muhabbeti vacip oluyor demek, yâni hiç şüphesiz yok ki, “Acaba, Allah beni istisna eder mi bu hükmünden? Acaba ben de böyle meclis

kurdum, ahbaplarla oturdum Allah rızası için ama, bu hüküm bana da şâmil mi?” diye tereddüt etmeğe lüzum yok. Muhakkak olacağını garanti ediyor, kuvvetli bir ifadeyle söylüyor hadis-i şerif.

(*Ve vecebet mahabbetî li'llezîne yetebâzelûne fiyye*) “Benim muhabbetim, benim rızam uğrunda, benim hatırım, benim izzim, celâlim hakkı için birbirlerine bezl ü infâk eden, ihsânda bulunan kimselere, hediyeler veren; malından, mülkünden, imkânından karşısındaki kardeşine ikram eden kimselere, benim muhabbetim vâcib oldu.” diye ifade buyuruyor.

Üçüncü ibare: (*Ve vecebet mahabbetî li'llezîne yetelâkavne fiyye*) “Birbirlerine benim için kavuşan, birbirlerini görmeğe benim için giden kimselere benim muhabbetim vacip olur, vacip oldu.” buyuruyor.

Bütün bunlardan, geçen hafta da ifade ettiğimiz gibi, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasını düşünerek ahbaplık etmek, bir araya gelmek, toplantılar yapmak, muhabbetleşmenin, alâkaları devam ettirmenin, ilgiyi, ahbaplığı, arkadaşlığı kesmemenin ne kadar önemli bir ibadet olduğu tezahür ediyor.

Şimdi hepimiz Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin bizi sevmesini isteriz. Hepimiz Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin bizden râzı olmasını isteriz. İşte imkân. Allah-u Teâlâ Hazretleri diyor ki:

“—Benim sevgimi kazanmak isteyen müslüman kardeşini sevsin. Onunla gitsin, görüşsün, onunla ilgiyi kesmesin, onunla muhabbetleşsin, onunla hediyeleşsin, onun gönlünü yapsın!”

Âl-i İmrân Sûresi'ndeki bir ayet-i kerimeyi hatırlattı sözler. Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

(Âl عمران: ۳۱)

(Kul) “Ey Rasûl-i Edîbim, söyle yanındaki müslümanlara ki, (*in küntüm tühîbbûna'llâh*) eğer Allah'ı seviyorsanız, (*fe'ttebiünî*) bana tâbi olun; (*yuhbibkümü'llâhu ve yağfir leküm zünûbeküm*) Allah-u Teâlâ sizin günahlarınızı afv u mağfiret eylesin, günahlarınızı bağışlasın ve Allah-u Teâlâ da sizi sevsin. (*Va'llâ hu gafûrun rahîm*) Allah son derece bağışlayıcı ve merhamet edicidir.” (Âl-i İmrân, 3/31)

Demek ki, kendisini sevmek arzusunda isek, yâni o şerefe ermek muradındaysak Rasûlüllah'a tâbi olacağız. O ayet-i kerimede öyle gösteriyor. Kendisinin sevgisini kazanmak arzusundaysak, müslümanları seveceğiz.

Hadis-i şeriflerde geçer ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri kuluna diyecek ki:

“—Hastalandım, beni ziyaret etmedin ey kulum!”

Kul diyecek ki:

“—Yâ Rabbi! Hâşâ... Ben aciz naçiz bir kulum. Sena alemlerin rabbisin! Sen nasıl hastalanırsın da, ben seni nasıl ziyaret ederim? Bu nasıl mümkün olur? Anlayamadım bu sözü.”

Buyuracakmış ki hadis-i şerifte bildirildiğine göre:

“—Filanca kulum rahatsızlandı, ziyaret etmedin. Onu ziyaret etmiş olsaydın, işte o beni ziyaret etmiş gibi makbul olacaktı.”

Hadis-i şerif uzundur. Acıktım, doyurmadın filan diye de devam eder böyle. Demek ki müslümanın müslümanı Allah için sevmesi, Allah için ziyaret etmesi, Allah için hediyeler vermesi, Allah için gözetip kollaması gerekiyor. Yâni, Yunus Emre bo şuna söylememiş:

Yaradılanı hoş gör

Yaradandan ötürü.

Hoş görüp de ona bağlanmak, işte hadis-i şeriflerin bize gösterdiği istikamet bu, hedef bu.

Allah-u Teâlâ Hazretleri İslâmiyet'in bu güzel meyvalarını devşirip de dünyada da, ahirette de mes'ud, bahtiyâr olmayı cümlemize nasib eylesin...

Şimdi kin tutmak kolay, kavga etmek kolay, çekişmek kolay ama, çok görülen bir şey ama, kezzap gibi insanın içini tahrip eder. Tuz ruhunu mermere döktüğün zaman nasıl oyarsa, kızan insanlar, sinirli olan insanlar, bağırان çağırان insanlar, başkalarını sevemeyen insanlar, bakarsın mide rahatsızlığına tutulmuş, midesi ağrır. Yâni, midesine zarar verir.

Kalbine zarar verir. Asabi insan, eli ayağı titreyen insan kalbine zarar verir. Yâni, kötü huylar adeta böyle bir zehir gibi midesine, kalbine, vücuduna, gözüne, her şeyine zarar verir.

İyi huylar da insana vitamin gibi yarar. Geçen hafta da söylemiştim ki, sevilerek büyüyen çocuklar, çatık kaşlı büyütülen çocuklardan daha çabuk gelişiyor. Tecrübe etmişler. Alimler tecrübe etmişler ki çocuk okşanarak, sevilerek büyüdüğü zaman, kilosu daha fazla oluyor. Küçük çocuk, daha bir şeyden anlamayan çocuk bile etkileniyor.

Onun için Allah-u Teâlâ Hazretleri hem bizim içimizi tahrip eden, hem de cemiyeti tahrip eden, o kızgınlık, hınç, hışım, kavga, gürültü, buğz, adavet, gıll ü gış gibi kötü huyları içimizden atsın. Çünkü içimizi kemiriyor kezzap gibi. Bizim içimize şöyle sevgi gibi, muhabbet gibi, başkasına yardım etmek duygusu gibi, hizmet gibi güzel duyguları ihsân eylesin...

Bu eserin yazarı olan Gümüşhaneli hocamız Ahmed Ziyâüddin Efendi'nin bir büyük eseri var mâlum, *el-Câmiu'l-Usûl* diye; tasavvufa dair çok güzel bir eser. Türkçeye de tercüme edilmiş, yeni harflerle de basılmıştır. Orada, büyük âlim olduğu için... Hocalarımız el-hamdü lillah, Allah'a hamd ü senâlar olsun, hepsi büyük alimdir. Hepsi aynı zamanda müfessirdir, muhaddistir, fakihtir, alimdir... Cahilden ne hasıl olur ki? Kaş yapayım d e rken göz çıkartır, iyilik yapayım derken kötülük yapar.

Şimdi orada birçok tarikatları incelemiş Gümüşhaneli Efe ndi Hazretleri. Şazelîliği incelemiş, Kadirîliği incelemiş, hepsini sıralıyor. Çeşit çeşit tarikatlar... Diyor ki:

“—Bütün tarikatları inceledim, hiç bir tarikat görmedim ki hizmet esas olmasın.”

Yâni Allah'ın sevgisine vâsıl olan, büyük mertebelere kavuşan insanlar hep hizmet ile kavuşuyorlar. Yâni, “Rabbenâ, hep bana!” zihniyetiyle insan kendisine biriktirmeğe çok çalıştığı halde, bir şey biriktiremiyor da, karşısındakine yardım etmeğe çalıştığı zaman, yâni “Ona hizmet edeyim, ona vereyim!” dediği zaman, Allah-u Teâlâ Hazretleri daha çok veriyor.

Hindistan'da bulunmuş bir hocaefendi söylemişti, buralara da gelmiş. Evinde ıslah olmaz bir çocuğu varmış. Haşin, söz dinlemiyor, laf dinlemiyor.

“—Evladım etme, eyleme, Allah'tan kork, peygamberden kork...”

Tesir etmiyor sözü. Hoca evini terk etmiş Allah rızası için... Onlarda seyahat edip başka köylerde, başka şehirlerde İslâmiyet'i anlatmak, talim etmek, öğretmek, İslâm'ı telkin etmek; “Bak doğru yol, hak yol İslâmiyet'tir!” diye onlarda konuşmak usûlü var. Gezerler böyle yâni. Buraya gelenlerini de duymuşsunuzdur, belki görmüşsünüzdür, belki dinlemişsinizdir.

Başka bir kasabaya, Allah'ın dinine hizmet olsun diye, başka insanlara dini tebliğ edeyim diye çıkmış gitmiş. Arkadan haber gelmiş, “Evlâdın ıslah oldu.” diye. Kendisi uğraşüyor uğraşıyor, başında bulunduğu zaman yapamıyor da... Bak:

إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ

(محمد: ٧)

(In tensuru'llàhe yensurküm ve yüsebbit akdâmeküm) “Siz Allah'a yardım ederseniz Allah

da size yardım eder, ayaklarınızı sapasağlam bastırır yere, sabitkadem tutar sizi.” (Muhammed, 47/7) ayet-i kerimesinin sırrı tezâhür ediyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yardıma ihtiyacı mı var? Bu bize lafı anlatmak için. Demin nasıl, “Hastalandım da beni ziyaret etmedin!” diye hadis-i şerifte öyle geçti demiştim. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yardıma ihtiyacı yok. Çünkü ol dediği zaman oluyor. (*Kün*) ol demek, (*feyükûn*) olur. Hep okuruz Yâsin'de:

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

(يس: ٨٢)

(*Innemâ emruhû izâ erâde şey'en en yekûle lehû kün feyekûn*) Bir şeyi murad ettiği zaman onun yaptığı, ol demesidir, hemen oluverir.” (Yâsin, 36/82)

Şu koca kâinâtın, yıldızların, ayların, güneşlerin, şu dünya içindeki binbir hadisenin, bu laf dinlemez, söz dinlemez insanların, mahlûkların, haşerâtın hepsinin idaresini bir an böyle zor gelmeden yürütmektedir.

وَلَا يَتُودُهُ حِفْظُهُمَا

(البقرة: ٢٥٥)

(*Ve lâ yeûdühû hıfzuhümâ*) [Onları koruyup gözetmek kendisine zor gelmez.] (Bakara, 2/255) Bu nizamı böyle muhafaza edip tasarruf etmek, yönetmek zor gelmiyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kudreti için nedir ki bunlar?

O halde, yardıma ihtiyacı yok; bizim yardıma ihtiyacımız var! Yâni, sen Allah'ın dinine yardım etmek yoluna girdiğin zaman, hizmet edebini takındığın zaman, zihniyetini değiştirip de Allah'ın istediği zihniyete erdiğin zaman, Allah veriyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarını imtihan ediyor, kullarına bakıyor, kullarına nazar ediyor:²

إِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ، فَإِنَّهُ يَرَاكَ

(خ. م. ن. ه. حم. عن أبي هريرة)

(*In lem tekün terâhu, feinnehû yerâke*) “Sen onu görmüyorsun ama, o seni görüyor.” Sana senden yakın. Kalbinden geçeni biliyor. Yaptığını bildiği gibi, yapacağını da biliyor. Hiç şekkimiz, şüphemiz yok. Böyle ayet-i kerimelerle, hadis-i şeriflerle sabit...

² Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.27, no:50; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.39, no:9; Neseî, *Sünen*, c.V III, s.101, no:4991; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.25, no:64; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.426, no:9497; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.5, no:2244; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.375, no:159; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V I, s.157, no:30309; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V I, s.528, no:117222; Ebû Hüreyre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.I, s.36, no:8; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.6, no:2610; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.635, no:4695; Neseî, *Sünen*, c.V III, s.97, no:4990; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.24, no:63; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.389, no:168; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.203, no:20660; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V I, s.528, no:11721; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V III, s.383; Beyhakî, *el-Erbaune's-Suğrâ*, c.I, s.61, no:23; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.44, no:5249; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.57, no:140; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.X, s.494, no:10108.

İşte seni kontrol ediyor, gözleyip duruyor. Sen bir dönüş yapıp Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne makbul gelecek bir iş yaptı mı o zaman ihsân ediyor. Edepsizlik yaptı mı, o zaman kesiyor.

Bir kötü kadını anlatır hadis-i şeriflerde. Çölde giderken susamış. Susayınca orada bir su kuyusu görmüş... Çeşme gibi değil ki, çöl. İnme lâzım aşağıya ki suyu alabilsin. İnmiş, içmiş suyu, susuzluğunu gidermiş. Yukarı çıkmış, bir de bakmış ki orada bir köpek... Kızdığımız zaman birbirimize hakaret diye söyleriz değil mi? Öyle bir makbul sayılmayan bir hayvan yâni. Böyle susuzluktan dili sarkmış, halsizleşmiş, öyle duruyor. Şimdi o kötü kadın demiş ki:

“—Ben susadım, eh gücüm kuvvetim var, insanım. Kuyudan aşağıya indim, suyu içtim. Ama bu ne yapacak? Bu bitkinleşmiş. Bu kızgın güneşin altında, bu kumun üstünde ölür bu. Yazık. Bunun da canı var. Kim bilir içi nasıl kavruluyordur şimdi...”

Demin kendisi çekti ya susuzluğu, herhalde onun da tesiri var. E kap yok, kacak yok, kova yok... O zamanların imkânları şimdiki gibi değil. Aşağı inmiş, pabucunu daldırmış suyun içine. Pabucunun aldığı kadar suyu yukarıya çıkarmış, koymuş köpeğin önüne... Köpek de yalaya yalaya o suyu içmiş. Hadis-i şerifte bildiriliyor ki:

“—O merhametinden Allah onu affetti.”

Köpeğe olan merhametinden dolayı affederse, Allah'ın eşref-i mahlûkatı olan insana merhamet edersen ne olur? İnsanların en şerefli olan

müslümana hizmet edersen ne olur? Çünkü insanlar insan olmakla beraber, bazen esfel-i sâfilîne düşüyor, imansız olduğu zaman. Allah-u Teâlâ Hazretleri işte bize bu kestirme yolları gösterir de, biz de edebimizi ona göre takınırsak, ko laydan varırız yâni.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin şu emirleri zor değil ki! Zaten takatin fevkinde bir yük de yüklememiş ama, nedense yapmıyoruz. Bu hadis-i şerifleri ezberlemek lâzım! Hatta böyle evin duvarına yazmak lâzım, merdivenin girişine yazmak lâzım ki, insan bu hadis-i şeriflere göre hayatını düzenlesin.

Meselâ şimdi yoldan gelirken bir kardeşimizle karşılaştık;

“—Geçen hafta yoktum, Adana'ya gittim bir iş için.” dedi.

Adana'ya bir iş için gitmiş. E şimdi Allah rızası için de, bir ziyarete gidilir yâni. Gitmeli ki, muhabbet olsun. Bak muhabbet olunca, Allah da seviyor.

Biz birbirimizi sevmeyince, birbirimizden kopunca, birbirimize düşmanlık besleyince, düşman kazanıyor. O zaman bizi tek tek yakalayıp hakkımızdan geliyor. Şair ne güzel söylemiş:

Girmeden tefrika bir millete, düşman giremez;

Toplu vurdukça yürekler, onu top sindiremez!

Toplu çalıştı mı, muhabbetli oldu mu, kimse bir şey yapamaz. Yalnız insana herkes çatar.

Meselâ etrafı, ailesi kalabalık bir kimseye, gidip de bir kimse çatabilir mi? “Ben bunu burada yalnız başına döverim ama, yarın bunun kavm ü kabilesi var; beni bu şehirde yaşatmazlar.” diye düşünür insan.

Onun gibi, müslümanlar da yekvücut olsa kimse bir şey yapamayacak ama, bölünmüşler. Arap ırkından olduğu halde Suudî Arabistan diye bölünmüş, Lübnan diye bölünmüş, Suriye diye bölünmüş, onların içinde de şimdi bölünüyor... Yok kuzeyi, yok güneyi, yok Kuzey Yemen, Güney Yemen... Küçük bir petrol mıntıkası olan Basra’da, kaç tane emirlik var adını bilmiyoruz da Birleşik Arap Emirlikleri adını almış. Katar, Kuveyt, Bahreyn, Abudabi, bilmem ne... Adını bildiğimiz, bilmediğimiz bir sürü devletçik... E nedir bu ayrılık?

Kimisi balla, kaymakla beslenir, kimisi açlığından ölür müslümanların. Hindistan’da veya Afrika’da, Somali’de Kızılhaç yardım etmek istemiş müslümanlara, yâni oranın insanlarına.

Kabul etmemişler. Açlıktan ölüyor oradaki insanlar. Gıda yok, fakir, fukara... Öbür taraftaki de zenginlikten ölüyor. Parayı nereye koyacağını bilemiyor, oradan ölüyor. Taşınması dert o luyor da, ondan ölüyor.

Muhabbet olsa, birlik beraberlik olsa... İşte bizim tarımımız, ziraatımız iyi, buyur meyvayı bizden al! Senin petrolün iyi, petrolü bize ver. Burası yazın serin, orası kışın sıcak... Yâni muhabbet olsa, neler olacak ama...

Peki kim bozuyor bu muhabbeti? Bir kere bizim cahilliğimiz bozuyor. Cahil olmasak, muhabbeti artıracak, muhabbeti devam ettirecek tedbirler dinimizde çok. İşte hadis-i şerif. Sadece şuhadis-i şerif...

Neden namaz kılıyoruz? Allah sevsin diye. Niçin oruç tutuyoruz? Allah sevsin diye. Niçin hacca gidiyorsun? Allah sevsin diye. İşte sevmesinin çaresini gösteriyor burada. Mahlûkatını seveceksin ki, onlara muhabbet edeceksin ki, müslümanlara hizmet edeceksin ki, o da sevecek.

Biz sanıyoruz ki, hemen beş vakit namaz kılınca iş bitiyor... Allah sevecek. Allah başka şeyler istiyor bizden. Sen beş vakit namaz kıldığın zaman, kendine kılıyorsun. Ama muhabbet ettiğin zaman, o kardeşinin dertli olduğu zamanda dayanamazsın ki. Kardeşimin bir sıkıntısı var dersin, gece uyku tutmaz, gidersin yardım edersin. O muhabbeti istiyor Allah-u Teâlâ Hazretleri.

Diğer hadis-i şerife geçelim:

b. Lâ ilâhe illa'llah Kaledir

Hazret-i Ali Efendimiz'den rivâyet edilmiş. Tabii, söz Peygamber Efendimiz'in; bize nakleden Peygamber Efendimiz'in damadı Hazret-i Ali... Ama, Rasûlüllah da, "Allah-u Teâlâ Hazretleri şöyle buyurdu" diye anlatıyor bize. Yâni, hadis-i kud sî olarak:³

³ İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.III, s.154, no:1271; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.173, no:4464; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.63, no:167; Münâvî, *el-Ehâdîsü'l-Kudsiyye*, c.I, s.72, no:165; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XV, s.65, no:14989.

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ كَلِمَتِي، وَأَنَا هُوَ، فَمَنْ قَالَهَا
دَخَلَ حِصْنِي، وَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي أَمِنَ عِقَابِي

(ابن النجار عن علي)

RE. 328/7 (*Kale'llàhu azze ve celle: Lâ ilâhe illa'llàhu kelâmî, ve ene hüve, femen kâlehâ dehale hısnî, ve men dehale hısnî emine ikâbî.*)

(*Kale'llàhu azze ve celle*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurdu ki ey ümmetim.” demiş oluyor Peygamber Efendimiz.

(*Lâ ilâhe illa'llàhu kelâmî*) “*Lâ ilâhe illa'llâh* benim sözümdür.” buyurmuş Allah-u Teâlâ Hazretleri. Yâni, “Allah’tan başka mâbud yoktur.” cümlesi Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin kelamıdır. Lâlettayin bir söz değildir. Fevkalâde bir söz... Fevkalâde kıymetli bir söz... Yâni, öyle hafife alınacak bir şey değil. Tesiri fevkalâde büyüktür.

Yine buyrulmuş ki:⁴

مِفْتَاحُ الْجَنَّةِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

(عد. عن معاذ)

(*Miftâhü'l-cenneti lâ ilâhe illa'llâh*) “Cennetin anahtarı, *Lâ ilâhe illa'llah*’tır.” O olmadan cennete girilmiyor. *Lâ ilâhe illa'llah* ile giriliyor cennete...

⁴ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V , s.242, no:22155; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd- Duafâ*, c.IV , s.39; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.409, no:2660; Muaz ibn-i Cebel RA’dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.1321, no:2324.

İslâm'ın da anahtarıdır. *Lâ ilàhe illa'llàh*'sız İslâm'a da giremez insan. Çırpınır çırpınır, dışarıda kalır. Ondan sonra, selâmetin de anahtarı...

(*Ve ene hüve*) “İşte ben o sözün ifade ettiği zât-ı celîlim.” yâni “*Lâ ilàhe illallàh* sözünün mânâsı neyse, ben oyum.” diyor Allah-u

Teâlâ Hazretleri. Pekiyi nedir mânâsı? *Lâ ilàhe illa'llàh*; Allah'tan başka hiç bir mâbud, hiç bir tapılacak, gönül bağlanacak, itaat edilecek, sevilecek, sevilmeğe layık bir başka varlık yok. Allah-u Teâlâ Hazretleri var, sadece ona ibadet edilir. İnsan sadece ona itaat eder. Sadece ona bağlanır, ona inkıyâd eder.

Başkası? Başkalarına da bağlanıyor insanlar ama, yanlışlıkla bağlanıyor. Yâni yanlış. “O söz benim kelâmımdır, ben öyleyim.” diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri.

(*Femen kàlehâ*) Bir insan *Lâ ilàhe illa'llàh* derse ne olur? Allah'ın bu kelâmını söylerse ne olur? “Kim bunu derse, (*dehale hısnî*) benim kalemin, hisarımın içine girmiş olur.” *Lâ ilàhe illa'llàh* diyen, sanki böyle Rumeli Hisarı gibi, büyük bir askerî üs gibi, böyle bir sağlam, emniyetli bir kaleye girmiş gibi olur. (*Ve men dehale hısnî*) “Kim benim hisarımın, kalemin içine girerse, (*emine ikâbî*) benim azabımdan, ikâbımdan selâmette olur, emniyette olur.”

Demek ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin azabı var, ikâbı var, cezası var, cehennemi var... Kurtuluş; *Lâ ilàhe illa'llàh* demekte... *Lâ ilàhe illallàh* diyen, ona sığınan, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ikâbından mahfûz kalıyor. Allah koruyor onu.

Öyle diyeni cehenneme sokmayacak.

Pekiye, bir defa demek tamam mı? E bir defa derse insan, müslüman olur ama, müslüman olduktan sonra da:

“—Yâ Rabbi, ben senin var ve bir olduğunu idrak ettim. Muhammed-i Mustafâ'nın senin tarafından gönderilmiş bir elçi olduğunu kabul ettim.” diyorsun, ondan sonra da ilgilenmiyorsun, yan gelip yatıyorsun. O zaman mes'ul olur insan.

“—Ey kulum, sen benim varlığımı bildin de, niye benim buyruklarımın ne olduğunu araştırmadın, niye hayatını benim istediğime göre tanzim etmedin?” diye oradan ceza gelir.

O halde insan devamlı *Lâ ilâhe illa'llâh* diyecek. Bunu devamlı dedikçe, devamlı hıfz-ı himâyede olacak.

Buradan faydalanarak ulemâ demiş ki:

“—İnsanların sığınacağı kaleler üç tanedir:

1. Birisi, Kur'an-ı Kerim'dir. Kur'an-ı Kerim'e sığınan kurtulur. Yâni Kur'an-ı Kerim'e nasıl sığınacak? İçini okuyacağız, gereğini yapacağız, ona iltica edeceğiz, kurtulacağız.

2. İkincisi; mescidler de Allah-u Teâlâ'nın kalesidir, buraya giren de kurtulur. Bak burada çalgı yok, türkü yok, kavga yok, gürültü yok... Burası Allah'ın mübarek kıldığı yer. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin evlerinden bir ev burası. Allah-u Teâlâ Hazretleri bu mahallere, kendisine ibadet edilen mahallere bir şeref ve rmiş. Yeryüzünde hiç bir yerde bu şeref yok. O da mescid olmak şartı müstesna... Bu mescidlerin dışında başka bir yere, Allah-u Teâlâ

Hazretleri kâinât yaratıldığı zamandan bu güne kadar, bir rahmet nazarıyla bakmamış, bir değer vermemiş. Yeryüzünün değeri, şu mescidlerinde, ibadet edilen yerlerinde, ibadet eden kullarında ... Yoksa dünyanın ne kıymeti var? İşte gökyüzüne bak ne kadar büyük yıldızlar var. Adedini saymak mümkün değil.

3. Üçüncüsü; bir de *Lâ ilâhe illa'llâh* müslümanın kalesidir. Bir insan her gün, bu *Lâ ilâhe illa'llâh*'ı çok çok söylerse, o zaman günün hadiselerinden de emin olur. O günün başına getirmiş olduğu dertlerden, sıkıntılardan da kurtulur.

Şimdi bu sözün nereden nereye varacağını, daha evvel de bir münasebetle söyledim. Olmuş bir hadiseyle anlatayım. Bizim arkadaşlardan birisi hacca gitmiş. Kendisi güçlü kuvvetli bir kimse olduğundan Cebel-i Rahme'ye de çıkmak istemiş. Cebel-i Rahme, Peygamber Efendimiz'in veda haccında veda hutbesini okuduğu yüksekçe tepe Arafat'ta... Orası çok şerefli bir yer olduğu için, hacılar çok kalabalık oluyor, yanına bile yaklaşılmıyor.

“—Ben nasıl olsa güçlüyüm kuvvetliyim!” diye kalkmış oraya gitmiş.

Gitmiş ama, ne güç para ediyor, ne kuvvet para ediyor. Kalabalık dört bir yanından sıkıştırmış, itse bile aşamıyor o kalabalığın tazyikini... Nefesi kesilmiş, göğsü çatırdamaya başlamış. Duymuyor muyuz ölenleri, kalanları hacdaki izdihamdan... Kalabalıkta sıkıştı öldü diyorlar.

Onun da göğsü çatırdamağa başlamış. “Galiba sonum geldi, burada öleceğim galiba...” demiş. Ama hatırlatan da Allah değil mi, aklına gelmiş *Lâ ilàhe illa’llàh*ın fazâili, meziyetleri... Başlamış orada *Lâ ilàhe illa’llàh* demeğe. Belki de son nefeste imanla göçeyim diye demiş olabilir.

“—Birkaç defa *Lâ ilàhe illa’llàh* dedim, ne olduğunu anlayamadım, kendimi şöyle bir rahat yerde buldum.” diyor. “Yâni, ne olduğunu da anlayamadım.” diyor...

O kalabalık, o sıkışıklığın içinden Allah kurtarmış onu, ölmeğe gelmişken... İşte böyle faydaları da vardır.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi, bu kelâmın kadr ü kıymetini bilenlerden eylesin... Bu kelâm üzere bizi yaşatsın... Bu kelâm üzere öldürsün... Bu kelâm ile, şهادet kelimesi ile, böyle son nefesimizi vermek nasib eylesin... Kim bu kelâmı göğsüne nakşederse, Allah-u Teâlâ Hazretleri ona büyük ecirler ihsân eder. Onu böyle gözümüze, gönlümüze, göğsümüze nakşetmeyi cümlemize nasib eylesin...

c. Hayır da, Şer de Allah’tan

Peygamber SAS Efendimiz buyurdular ki:⁵

⁵ *Kenzü’l-Ummâl*, c.XV I, s.111, no:44086; *Câmiu’l-Ehâdîs*, c.XV, s.52, no:14951.

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: إِنِّي أَنَا الرَّبُّ، قَضَيْتُ الْخَيْرَ
وَالشَّرَّ؛ فَوَيْلٌ لِمَنْ قَضَيْتُ عَلَى يَدَيْهِ الشَّرَّ، وَطُوبَى
لِمَنْ قَضَيْتُ عَلَى يَدَيْهِ الْخَيْرَ

(ابن النجار عن علي)

RE. 328/8 (*Kale'llàhu teâlâ: Innî ene'r-rabbü, kadeytü'l-hayra ve's-şerra; feveylün li-men kadaytü alâ yedeyhi's-şer, ve tûbâ li-men kadaytü alâ yedeyhi'l-hayr.*)

Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurdu ki:

“—Ben Rabbim, Rabbü'l-âlemînim, kâinâtın rabbiyim, sahibiyim. Yönetmesi, idaresi, terbiyesi, beslenmesi hep bana ait. Kâinâtın mâliki ve mutasarrıfıyım. Hayrı da, şerri de hükmeden benim. Ben hükmettim. Onun elleri vasıtasıyla şerri takdir ettiğim kimselere, yazıklar olsun! Onun eli vasıtasıyla hayrı takdir ettiğim kullara da müjdeler olsun!”

İnsan kendisine, neye vasıta olduğuna bakmalı... Bir iş yapıyor ya, sabah çıkıyor evinden, akşama kadar bir şeyle uğraşiyor. Bir gruba dahil; çalışıyor, çabalıyor, bir şeyleri yapmak için peşinden koşuyor; yapınca seviniyor... Bilgisini, tecrübesini, gayretini, gücünü, kuvvetini hayırda mı kullanıyor, şerde mi kullanıyor? Bakalım nereye yarıyor yaptığı iş?

Allah-u Teâlâ Hazretleri gözümüzdeki perdeyi kaldırsın... Bizi hayırlara vesîle, vasıta eylesin... Şerlere alet etmesin... Şeytana, şerli kimselere kandırıp peşine takılıp da onlara alet ettirmesin...

d. Korku ve Ümid

Peygamber SAS Efendimiz buyurdular ki:⁶

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: يَا ابْنَ آدَمَ، مَهْمَا عَبَدْتَنِي وَ
رَجَوْتَنِي، وَلَمْ تُشْرِكْ بِي شَيْئًا، غَفَرْتُ لَكَ عَلَى
مَا كَانَ مِنْكَ؛ وَإِنْ اسْتَقْبَلْتَنِي بِمِلءِ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ خَطَايَا وَذُنُوبًا، اسْتَقْبَلْتُكَ بِمِلْءِهَا مِنَ
الْمَغْفِرَةِ وَأَغْفِرُ لَكَ وَلَا أَبَالِي

(طب. عن أبي الدرداء)

RE. 328/9 (*Kale'llàhu azze ve celle: Ye'bne âdem, mehmâ abedtenî ve racevtenî, ve lem tüşrik bâ şey'en, gafertü leke alâ mâ kâne minke; ve ini'stakbeltenî bi-melei's-semâi ve'l-ardi hatâyâ ve zünûben, estakbeltüke bi-meleihinne mine'l-mağfireti, ve ağfiru leke ve lâ ubâlî*)

Bu hadis-i şerif, Ebü'd-Derdâ RA'dan rivâyet edilmiş, bir büyük, müjdeli hadis-i şeriftir ki, can kulağıyla dinleyin! Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurmuş ki:

(*Ye'bne âdem*) “Ey Ademoğlu! (*Mehmâ abedtenî ve racevtenî*) Sen bana ibadet ettikçe ve benden hayır umdukça, afv u mağfiret umdukça, (*ve lem tüşrik bâ şey'en*) ve bana şirk koşmadığın müddetçe, (*gafertü leke alâ mâ kâne minke*) ben de seni ve senden olan şeyleri afv u mağfiret ederim.”

⁶ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.16, no:1040; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.67, no:252; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV, s.83, no:15031.

Elinden geldiği kadar kulluk etmeğe çalışacaksın, Allah'tan ümidini kesmeyeceksin.

Kul için iki şey var: Bir ümitlenmek, bir korkmak... Tamamen ümitlenip, ümidi böyle garanti haline getirip, “Tamam, ben *Lâ ilâhe illa'llâh* dedim, Allah beni cennete sokar. Lüzum yok fazla düşünmeye.” derse insan, o zaman gevşetir çalışmasını. Çalışmasını gevşetip, ölçüsünü gevşetip, dikkatini dağıtınca da, hataları işlemeğe başlar. Olmaz.

“—Allah'ın cehennemi var, azabı var, ikâbı var; isterse kahreder.” filan diye, Allah'ın azabını devamlı düşünüp de titrerse, hiç bir şey yapmağa gücü yetmez.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kullarına her iki muamelesinide bilecek. Azabı da var, sevabı da var. Cezası da var, mükâfatı da var. Cennetini umacak, mükâfatını umacak, azabını da gözden uzak tutmayacak.

Eğer azabını gözden uzak tutmak gerekseydi, Allah-u Teâlâ Hazretleri cehennemden hiç bahsetmezdi Kur'an-ı Kerim'de; bilmezdik, hep cenneti düşünürdük, olur biterdi. Bize ikide birde cehennemi, kıyametin ahvâlini, korkunç hadiseleri, kâfirlerin pişmanlıkları; o hesap görüldükten sonra, “Ah keşke dünyaya dönseydik, keşke şöyle etmeseydik, böyle etmeseydik!” dediklerini anlattığına göre, korkmak da gerekiyor. Hakikaten de, bir ilaç gibi faydalıdır.

Korkmak da lâzım ama, ümit galip gelecek. Ve Allah-u Teâlâ Hazretleri'nden insan ümidini

asla, tamamen, hiç kesmeyecek. Ümit kesmek yok. Kesersen ne olur? Günah olur. Çünkü, Allah ümit kesmeyin diye emretmiş:

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا
مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا، إِنَّهُ
هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

(الزمر: ٥٣)

(Kul yâ ibâdiye'llezîne esrafû alâ enfüsihim)
“De ki: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan, zulüm işlemiş, kusur işlemiş, suç işlemiş, günah işlemiş kullarım! *(Lâ taknetû min rahmeti'llâh)* Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rahmetinden ümidinizi kesmeyin!

(Inna'llâhe yağfiru'z-zünûbe cemîâ) Çünkü, Allah bütün günahları bağışlar. *(Innehû hüve'l-gafûrü'r-rahîm)* Şüphesiz ki o, çok bağışlayan, çok merhamet edendir.” (Zümer, 39/53)

Bu hadis-i şerif de o mânâda: “Kulum bana kulluğunu yaptığı müddetçe ve benden ümit kesmediği, benden umduğu müddetçe, bana şirk koşmamak şartıyla, ben onu hangi hal üzere olursa olsun affederim.”

(Ve ini'stakbeltenî bi-melei's-semâi ve'l-ardi hatâyâ ve zünûben) “Eğer bana, sema ve yer dolusunca, gök ve yer dolusunca hatalar ve günahlarla gelse, çok günahkâr bir kul olarak gelse...” Öyle karşımdan geliyor ki, bir sürü günahı yüklenmiş, dağlar gibi, semalar gibi,

yer gibi günahlar yüklenmiş. (*Estakbeltüke bi-meleihinne mine'l-mağfireti*) “Ben de o kadar büyük mağfiretle ona yönelirim.”

Ne kadar büyük günahla gelirse gelsin, benim mağfiretimden de daha mı büyük günahı? Benim mağfiretim mi daha çok, o kulun aciz naçiz işlediği günahlar mı çok? Yâni, ne kadar çok olursa olsun, gene affederim diyor.

(*Ve ağfiru leke ve lâ ubâlî*) “Günahlarını bağışlarım, senin günahının çok oluşuna ehemmiyet vermem.” diyor.

Demek ki, elimizden geldiğince, karınca karınca, yolunca yürümeğe çalışacağız. Ümidimizi kesmeyeceğiz.

“—Eskiden şöyle etmiştim, böyle etmiştim...”

Eskiye bırak şimdi... Geçen geçti. Sen şimdiki hale bak, tevbe et, istiğfâr et, Allah'tan ümidini kesme! Allah-u Teâlâ Hazretleri toptan bağışlayıverir günahları. Sende bir iyi niyet olsun yeter ki...

e. Ben Kulumun Zannı Üzereyim

Bir başka hadis-i şerifte de buyrulmuş ki:⁷

⁷ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.491, no:16059; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.395, no:2731; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.402, no:633-635; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.268, no:7603; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.6, no:1006; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.384, no:1546; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Muhtadrîn*, c.I, s.31, no:16; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.318, no:909; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.40, no:39; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XV, s.373, no:1841; V âsile ibn-i Eski' RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.III, s.57, no:3887; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.888, no:1894; Münâvî, *el-Ehâdisü'l-Kudsiyye*, c.I, s.38, no:72; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XV, s.50, no:14946.

قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، فَلْيُظَنَّ بِي مَا شَاءَ

(ابن أبي الدنيا، والحكيم، حب. عد. طب. ك. ق. وتمام عن وائلة؛ والشيرازي في الألقاب عن أنس)

RE. 328/10 (*Kale'llàhu azze ve celle: Ene inde zanne abdî bî, felyezunne bî mâ şâ'.*)

Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurmuştur ki:

(*Ene inde zanne abdî bî*) “Ben kulumun bana karşı kanaatine göreyim, zannına göreyim. (*Felyezunne bî mâ şâ'*) Bana nasıl isterse, öyle zan beslesin!”

“Eğer, ‘Allah-u Teâlâ Hazretleri beni affeder’ diye zannediyorsa, affederim.” demek. “Affetmez diye zannetmesin!” demek, ondan sonra da. Çünkü, “Allah beni hiç affetmez!” filan derse, o zaman zannına göre muamele edecek.

Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne hüsn-i zan besleyeceğiz. Erhamü’r- râhimîn’dir, Gafûr’dur, Rahîm’dir, lütfedicidir, lütfu çoktur, bağışlar, günahları siler. Settâr ismi var, örter, göstermez kimseye, duyurmaz diye böyle hüsn-i zan besleyeceğiz.

Bu konuda başka bir hadis-i şerif de şöyle:⁸

⁸ İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.405, no:639; Ebû Hüreyre RA’dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.407, no:641; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XXII, s.87, no:209; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.I, s.126, no:401; Taberânî, *Müsnedü’ş- Şâmiyyîn*, c.I, s.317, no:1414; V âsile ibn-i Eska’ RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.262, no:5858; Münâvî, *el-Ehâdîsü’l-Kudsiyye*, c.I, s.38, no:71; *Keşfü’l-Hafâ*, c.I, s.233, no:613; *Câmiu’l-Ehâdîs*, c.XV, s.49, no:14944.

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، إِنَّ ظَنَّ خَيْرًا
فَخَيْرًا، وَإِنَّ ظَنَّ شَرًّا فَشَرًّا

(طب. حب. عن وائلة؛ والشيرازي عن أنس)

RE. 328/11 (*Kale'llàhu teâlâ: Ene inde zanne abdî bî, in za nne hayran fehayran, ve in zanne şerren feşerren.*)

Aynı mânâyı ifade eden, biraz daha değişik kelimeler. Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurdu ki:

(*Ene inde zanne abdî bî*)”Ben kulumun bana karşı kanaatine, zannına göreyim. (*In zanne hayran fehayran*) Eğer benim hakkımda hayır zannederse, hayır düşünürse, ben de hayırla karşılarım. (*Ve in zanne şerren feşerren*) Şer düşünürse, şerle karşılarım.”

Tabii burada, Allah'ın kendisine nasıl muamele edeceğini düşünmek tarzı var, bir de Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne kulluğu iyi yapmak, kötü yapmak meselesi var. Yâni Allah'a karşı zannı, ona karşı kanaati, bilgisi, ma'rifeti eksik, günahlara dalmış gidiyor, şer işliyor, kulluğu güzel yapmıyor; o zaman kötülük görür. Kulluğu güzel yapıyor, hayırlı kulluk yapıyor; iyilik görür mânâsına da olur.

f. Allah'ın Günahları Affetmesi

Bakın, hadis-i şerifleri başka başka zamanlarda, başka başka râviler duymuşlar, bize nakletmişler. Hepsinin mânâsı bir yerde toplanıyor. Bu hadis-i şerifi de İbn-i Abbas RA rivâyet eylemiş.

Peygamber Efendimiz'in şöyle buyurduğunu rivâyet ediyor:⁹

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: مَنْ عَلِمَ أَنِّي ذُو قُدْرَةٍ عَلَى مَغْفِرَةِ
الذُّنُوبِ، غَفَرْتُ لَهُ، وَلَا أُبَالِي؛ مَا لَمْ يُشْرِكْ بِي شَيْئًا

(ك. طب. عن ابن عباس)

RE. 329/1 (*Kale'llàhu azze ve celle: Men alime ennîzû kudretin ale'l-mağfireti'z-zünûbi, gafartü lehû, ve lâ ubâlî; mâlem yüşrik bâ şey'â.*)

(*Kale'llàhu azze ve celle*) Aziz ve Celîl olan Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurdu ki:

(*Men alime ennî zû kudretin ale'l-mağfireti'z-zünûbi*) “Kim benim günahı afv u mağfiret etmeğe kudretim olduğunu bilirse... ” Allah-u Teâlâ günahları bağışlayabilir mi? Elbette bağışlar. “Bunu bilirse, (*gafartü lehû, ve lâ ubâlî*) ben onun günahlarını mağfiret ederim, aldırım; (*mâ lem yüşrik bâ şey'â*) bana şirk koşmadığı müddetçe...”

Bu şirk nedir? Tabii şirk, bizim ilk anladığımız mânâsıyla Allah'ı iki diyen var, üç diyen var, sayısız diyen var veyahut putlara tapanlar var... Meselâ eski kavimlerden Zerdüştiler iki tanrıya tapınırlarmış. Birisi hayır tanrısı, birisi şer tanrısı derlermiş. Birisi ışık tanrısı, birisi karanlık tanrısı derlermiş.

⁹ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV , s.291, no:7676; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.241, no:11615; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.206, no:602; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.386, no:508; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.92, no:253; Münâvî, *el-Ehâdîsü'l-Kudsiyye*, c.I, s.67, no:151; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XV , s.73, no:15009.

Bugünkü hristiyanlar, İsa, Allah'ın oğlu diyorlar, Rûhu'l- kuds'e ulûhiyet izafe ediyorlar. Böylece bir üçleme yapıyorlar.

Eski Yunanlılar bir sürü tanrı düşünmüşler. Afrika'nın,Avustralya'nın, Asya'nın, Amerika'nın kavimleri çeşit çeşit putlar yapmışlar, onlara tapmışlar. Onların hepsi, o tapındığı öteki şeyleri Allah'a şirk koştugu için affetmiyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni hakkıyla, doğru olarak bilmek zorundayız. Öyle yalan yanlış bilmek, şu yıldız, şu ay, şugüneş tapınılacak şeydir gibi yanlış kanaatlere saplanmak, putlara tapınmak, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kudretinde, sıfatlarında nakıs, yalan, yanlış şeyler düşünmek... Bunların hepsi şirktir.

Onun için, bu sözün arkasından ne gerekir? Biz her şeyden önce paçamızı sıvayıp, kolumuzu sıvayıp sahih, pâk, sâlim, sağlam bir itikadı öğrenmeliyiz. İyi bir hocadan...

“—Aman hocam ehl-i sünnet ve'l-cemaatin itikadı, sağlam itikat nedir? Bir yanlış itikada saplanıp da bütün amellerimizi hebâen mensûrâ yapmayalım. Sonra böyle çürük temelin üstüne bina kurup da yıkılıp gitmesin, çatlayıp gitmesin. Şu doğru dürüst itikat nedir onu bana öğret.” diye iyi, dürüst bir hocadan bunu öğrensin. Veyahut da, gitsin sorsun:

“—Bu güzel itikadı hangi kitabı okursam öğrenebilirim?” diye, o büyük müftü efendilerin, hoca efendilerin ilmihale dair kıymetli kitaplarını okusun. Sahih bir inanca sahip olsun. Çünkü itikatta, inançta Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni yanlış tanıdığı zaman o şirk affedilmiyor. İlk yapılacak şey bu.

İkinci bir nokta var bu şirk bahis konusu olduğu zaman kardeşlerimize hatırlatılacak:

“—Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne şirk koşmuyoruz.” diyoruz biz şimdi, müslümanlar olarak. Ama Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:¹⁰

“—Ben ümmetim hakkında gizli şirkten korkarım. Ümmetimin gizli, saklı bir şirkte düşmesinden korkarım.” buyurmuş.

Demişler ki:

“—Yâ Rasûlüllah, gizli şirk nedir?”

“—Kulun riyâkârlık yapması.”

Ahiret ameli yapıyor, dünya menfaati güdüyor. Başkasına gösteriş olsun diye yapıyor. Yaptığı ibadeti, taati, orucu, zikri, fikri, tesbihi, namazı ve sâireyi dünya menfaati celbetmek için yapıyor, başkası görsün diye yapıyor. Başkasına göstermek, duyurmak için yapıyor. Şöhret için yapıyor. İşte o gizli şirk.

Orada da, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin sırf zât-ı celîli için yapılması gereken o ibadeti, bir de başkasına yapıyor gibi oluyor. Başkasının hatırını kolladığını düşündüğü için, o şirk-i hafî de çok ince bir şeydir.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi o riyâ afetinden, riyâkârlıktan, amellerimizi böyle başkasına gösterip de menfaat, alkış, şöhret toplamak gibi şeylerden hıfzeyesin... Böyle şirkten azade, halis muhlis sırf, hasbeten lillâh amel işlemeyi, sâlih işler yapmayı Allah cümlemize nasib ve müyesser eylesin...

¹⁰ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.366, no:7940; Şeddâd ibn-i Evs RA’dan.

Bu hadis-i şerif de yine aynı mânâyâ işaret edecek:¹¹

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: أَنَا أَكْرَمُ وَأَعْظَمُ عَفْوًا مِنْ أَنْ أُسْتَرَّ
عَلَى عَبْدٍ مُسْلِمٍ فِي الدُّنْيَا، ثُمَّ أَفْضَحَهُ بَعْدَ إِذِ
سَتَرْتُهُ، وَلَا أَزَالُ أَغْفِرُ لِعَبْدِي مَا اسْتَغْفَرَنِي

(الحكيم عن الحسن مرسل، عقه عنه عن أنس)

RE. 329/2 (*Kale'llâhu teâlâ: Ene ekremü ve a'zamü afven min en estüre alâ abdin müslimin fi'd-dünyâ, sümmefdahhahû ba 'de iz setertühû, ve lâ ezâlü aġfiru li-abdî me'staġferanî*)

Enes ibn-i Mâlik RA'den rivâyet edilmiş Peygamber Efendimiz'in bu hadis-i şerifi. Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurmuş ki:

“—Ben müslüman kulumu dünyada affedip, cezasını vermeyip, günahını saklayıp, örtüp, başkasına fâş etmeyip, ondan sonra ahirette onu rezil rüsvâ etmem.”

Dünyada kul suç işledi... Allah-u Teâlâ Hazretleri o suçu sakladı. Yâni, başka kullara duyurmadı, başkaları görmedi. Yâni, kendi halindeyken şeytana uydu, bir suç işledi; başkası bilmiyor. İsteseydi Allah, göstertirdi başkasına da, ifşâ da ettirirdi dünyada. İstese başına taş da yağdırırdı, istese ceza da verdirirdi. Diyor ki bu hadis-i şerifte:

¹¹ İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.480, no:1469; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd- Duafâ*, c.I, s.357, no:189; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.114, no:Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.373, no:10215; Münâvî, *el-Ehâdisü'l-Kudsiyye*, c.I, s.35, no:61; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV, s.47, no:14939.

“—Ben dünyadayken onu örtüp, cezasını ver-
meyip, saklayıp, hıfzedip, affedip de, ahirette
sonra hesap soracak bir zât-ı celîl değilim. Ben
böyle yapmaktan daha uluyum, daha celîlim, ek-
remim. Yâni böyle yapmam. Dünyada affetmiş-
sem, ahirette hiç şey yapmam!” demek.

Hangi şartla? (*Ve lâ ezâlü aġfiru li-abdî me’stağ-
feranî*) “Benden afv u mağfiret istediği müd-
detçe, ben onu affederim. Dünyada sormadığı-
mı ahirette sormam; istiğfar etmek şartıyla.”

Onun için, her gün insan şöyle tesbihi
eline almalı, hiç olmazsa günde yüz defa
“*Estağfiru’llâhe’l-azîm ve etûbü ileyh*” demeli!

Peygamber SAS Efendimiz, başkasına tavsiye
ettiği zaman demiş ki:¹²

إِنِّي لِأَسْتَغْفِرُ اللَّاءِ فِي الْيَوْمِ سَبْعِينَ مَرَّةً

(ت. هب. عن أبي هريرة؛ طس. ض. عن أنس)

(*Innî le-estağfiru’llâhe fi’l-yevmi seb’îne merreh*)
“Ben de günde yetmiş defa istiğfâr ediyorum.”

Peygamber Efendimiz, günahları bağışlanmış,
insanların en üstünü, en şerefli, en edepli,
en yükseği olduğu halde, istiğfâr ediyor. Tabii,
artık bize ne düşer, oradan kıyas edelim!
Günahlarımızın bağışlanması için, istiğfâra
devam etmekten tatlı, güzel bir çare yok.

¹² Tirmizî, *Sünen*, c.V , s.383, no:3259; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.I, s.437,
no:638; Ebû Hüreyre RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.III, s.37, no:2397; Taberânî, *Dua*, c.I, s.515,
no:1836; Ziyâü’l-Makdîsî, *el-Ehâdîsü’l-Muhtâreh*, c.III, s.69, no:2454; Enes
ibn-i Mâlik RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.X, s.348, no:17581; *Câmiu’l-Ehâdîs*, c.X, s.185, no:9389.

g. Allah'ın Velî Kulları

Peygamber SAS Efendimiz buyurdular ki:¹³

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: إِنَّ أَوْلِيَاءِي مِنْ عِبَادِي، وَأَحِبَّائِي مِنْ خَلْقِي، الَّذِينَ يُذَكِّرُونَ بِذِكْرِي، وَأُذَكِّرُ بِذِكْرِهِمْ

(الحكيم، حل. عن عمرو بن الجموح)

RE. 329/3 (*Kale'llàhu Teàlâ: Inne evliyâî min ibâdî, ve ehibbâ î min halkî, ellezîne yezkürûne bi-zikrî, ve ezkürü bi-zikrihim.*)

Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurdu ki:

“Benim kullarımın içinden velilerim ve yarattıklarım içinden sevgililerim o kimselerdir ki, benim zikrim ile zikrederler, ben de onları onların zikri ile zikrederim.”

Şimdi tabii, “Benim zikrimle zikrederler, ben de onları onların zikriyle zikrederim.” ne demek? Daha aşağıdaki hadis-i şeriflerde göreceğiz ki, kul Allah-u Teâlâ Hazretleri’ni dünyada yalnız zikrederse, Allah-u Teâlâ Hazretleri de kulunu yalnız zikreder. Kul, topluluğa karşı Allah’ı zikrederse... Meselâ, farz edelim; benim gibi bir zât çıkmış şöyle bir kürsüye, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin kudretinden, azametinden bahsediyor... Allah-u Teâlâ da meleklerin ulularından meydana gelmiş bir büyük toplulukta zikredermiş.

¹³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.430, no:15588; Taberânî, *Mu’cemü’l- Evsat*, c.I, s.203, no:651; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l- Evliyâ*, c.I, s.6; Amr ibn-i Cemûh RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.663, no:1902; Münâvî, *el-Ehâdîsü’l- Kudsiyye*, c.I, s.23, no:35; *Câmiu’l-Ehâdîs*, c.I, s.15148, no:47.

Yalnız başına bir tenha köşede, seccade başında zikrederse Allah-u Teâlâ Hazretleri de öyle zikredermiş. Yâni kulunu, zikrine göre o da öyle, o tarzda zikrediyor. Yâni, Allah'ı zikrettiği zaman, insanın namı semalarda yürüyor demek; melekler arasında yürüyor demek... Allah-u Teâlâ Hazretleri, o zikrini karşılıksız bırakmıyor demek... “İşte böyle kullar benim evliyamdır, sevdiğim, dost kullarımdır.” diye bildiriyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizin dilini zikirli eylesin... Şükürlü eylesin... Yorulmaz da insan... Hatta öyle usuller var ki istersen dilini de kıpırdatmadan Allah diyebilirsin. Dilini kapat, ağzını kapat, şöyle bir dinle insan, içinden de Allah diyebilir.

Bizim büyüklerimizin kitaplarında yazılmış ki, bir insan kalbinden Allah diyebilir. Yâni, sesli demesine lüzum yok. Şöyle ağzını kapatıp düşünür gibi yaptığı zaman, içinden Allah Allah, Allah Allah diyebilir yâni. O zaman yorulmağa da lüzum yok. Yâni dil dudak devredip de, bir zahmet çekmeğe de lüzum yok. İnsan içinden Allah der, durur. Mümkün...

Eh böyle bir şey mümkünken, oturduğun yerde taş atıp da kolun mu yorulacak yâni Allah de, sevap kazan!. Sen Allah dedikçe, Allah-u Teâlâ Hazretleri de seni zikretsin. O seni yâd etsin, meleklerine methetsin:

“—İşte benim şu kulum beni zikrediyor, beni unutmadı!” desin, ona göre mükâfatlar hazırlasın.

Yâni, insanın bir dakikasını boş geçirmemesi lâzım! Zaten alıştırdı mı kendi kalbini öyle Allah demeğe, devam eder. Kendisi otomatikleşir yâni.

Kalbimiz çalışıyor, tık tık atıyor... Biz mi emir veriyoruz da atıyor? Elimizi kendi emrimizle kaldırıp indiriyoruz ama kalbimizin tık tık atışı bizim emrimizde mi? Otomatiğe bağlanmış, kendi kendine devam edip duruyor. Zikri de insan otomatiğe bağlar, Allah der durur, o büyük ecirleri alır.

Peygamber Efendimiz SAS bir keresinde şöyle buyurdular:¹⁴

أَلَا أَنْبِئُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ، وَأَزْكَاهَا عِنْدَ
مَلِيكِكُمْ، وَأَرْفَعَهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ، وَخَيْرٌ لَكُمْ مِنْ
إِنْفَاقِ الذَّهَبِ وَالْوَرِقِ، وَخَيْرٌ لَكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا
عَدُوَّكُمْ، فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ.
قَالُوا: بَلَى. قَالَ: ذِكْرُ اللَّهِ تَعَالَى

(ت. ه. حم. ك. هب. عن أبي الدرداء)

¹⁴ Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.459, no:3377; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1245, no:3790; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.211, no:492; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.195, no:21750; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.673, no:1825; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V II, s.111, no:34590; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.394, no:519; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.219; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.398, no:1129; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.IX, s.469; Dâra Kutnî, *İlel*, c.V I, s.215, no:1082; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.134, no:472; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V , s.239, no:22132; Muaz ibn-i Cebel RA'dan. Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.394, no:518; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.X, s.69, no:16743; *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.618, no:1767;

Câmiu'l-Ehâdîs, c.V I, s.13, no:4600; RE. 164/7.

(*Elâ ünebbiüküm bi-hayri a'mâliküm*) “Size, amellerinizin en hayırlısını, (ve *ezkâhâ inde melîküküm*) Rabbiniz indinde en temizini; (ve *erfeihâ fî derecâtiküm*) derecelerinizi en fazla yükseltenini, (ve *hayrun leküm min infâkı'z-zehebi ve'l-verak*) sizin için altın ve gümüş infak etmekten daha hayırlı olanını, (ve *hayrun leküm min en telkav adüvveküm, fetadribû a'nâkahüm ve yadribû a'nâkaküm*) ve düşmanla karşılaşp sizin onların, onların da sizin boyunlarınızı vurmasından daha hayırlı olanını haber vereyim mi?

(*Kâlû: Belâ*) “Evet, ver yâ Rasûlallah!” dediler.

(*Kâle: Zikri'llâhi teâlâ*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni zikretmektir.” buyurdu.

Zikir kadar devamlı, kıymetli bir ibadet yok yâni. Kim ne kadar çok yaparsa, ecri o kadar çok olur. Kim az yaparsa... Az yaptığına sonra pişman olacak. Mükâfatları görünce:

“—Keşke daha fazla yapsaymışım ya, elimde imkân da vardı.

Keşke filanca zamanı boş geçirmeseydim.” diyecek.

“—Otobüste oturdum, filanca yere gidiyordum, yanımda arkadaşım yok, konuşacak bir şey yok, kitap yok, okuyacakdeğilim... Eh etrafa bakınacağıma, keşke içimden Allah deseydim. Keşke filanca zaman daha çok şey zikretseydim.” diye öyle pişmanlık duyacak.

h. Allah'ın Dostları

Şimdi sırada olan hadis-i şerife geliyoruz. Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivâyet edildiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ثَلَاثٌ مَنْ حَافِظَ عَلَيْهِنَّ، كَانَ وَلِيًّا
حَقًّا؛ وَ مَنْ ضَيَّعَهُنَّ، فَهُوَ عَدُوٌّ حَقًّا: الصَّلَاةُ،
وَالصَّوْمُ، وَالغُسْلُ مِنَ الْجَنَابَةِ

(هـ.ب. عن الحسن مرسل؛ طس. وابن النجار عن أنس)

RE. 329/4 (*Kâle'llâhu teâlâ: Selâsün men hâfaza aleyhinne kâne veliyyî hakkan, ve men dayyaahünne fehüve aduvvî hakkan: Es-salâtü, ve's-savmü, ve'l-guslü mine'l-cenâbeh.*) *Sadaka Rasûlüllâh.*

¹⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.8, no:8961; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Adîy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.331; Dâra Kutnî, *İlel*, c.V III, s.243, no:1549; Ebû Hüreyre RA'dan.

Lafız farkıyla: Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.531, no:5971; Ukbe ibn-i Âmir RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.19, no:2749; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten. Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.253; Ka'b RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.II, s.22, no:1616; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.1279, no:43336;

Câmiu'l-Ehâdîs, c.XV, s.58, no:14968.

(*Kàle'llàhu teâlâ*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri şöyle buyurdu:

(*Selâsün men hàfaza aleyhinne kâne veliyyî hakkan*) “Üç şey vardır ki kim bunları devam ettirir ise, elden koymazsa, terk etmezse, onlara müdâvim olursa hakikaten benim velim olur, hakikaten benim evliyamdan olur, hakikaten benim dostum, sevdiğim kimse olur. Hakikaten benim velî kulum olur.

(*Ve men dayyaahünne*) Kim bunları elden kaçırırsa, zâyi ederse, muhafaza edemezse, yapamazsa; (*fehüve aduvvî hakkan*) o zaman onu muhafaza edemeyen, ona riâyet edemeyen kimse de benim hakikaten düşmanım olur.” Öyle yalan filan değil. Hakikaten dost veya hakikaten düşman olmak; iki ihtimalden birisi...

O halde, bu üç şeyi çok dikkatle dinleyeceğiz ki, yapmağa çalışacağız; zâyi etmemeğe, ihmâlkâr davranmamağa, elden kaçırmamağa gayret edeceğiz. Çünkü, yaptığımız zaman Allah'ın dostu olacağız; yapmadığımız zaman da, Allah'ın hakikaten düşmanı olacağız. İbâre çok mühim.

1. (*Es-salâtü*) Birincisi namaz. Bak namaz nasıl dönüp dolaşıp geliyor insanın başına. Birincisi namaz. Demek ki kim namaza müdavim olursa, namazını terk etmeden şey yaparsa Allah'ın hakikaten dostu olur. Ya terk ederse... Kılmıyor... Allah'ın hakikaten düşmanı olur.

2. (*Ve's-savmü*) Oruç.

3. (Ve'l-guslû mine'l-cenâbeti) Yıkanması, boy abdesti alması gerektiği zaman, baştan aşağıya böyle bir abdest alıp duş tarzında bütün vücudunu hiç bir yer yıkanmadan kuru kalmamış olmak şartıyla güzelce yıkamak.

Şimdi, cahillik o kadar yaygınlaşmış ki, kimisi bunu bile bilmiyormuş. El-hamdü lillah, bizim bu cami cemaatimiz elbette biliyordur da, öyle insanlar türemiş ki evli barklı, haberi yok yıkanması gerektiğinden, boy abdesti alması gerektiğinden. Hey dünya hey! Ne günlere kalmışız yâni.

Bir de övünürüz Avrupalılar, Pakistanlılar şunlar bunlar geldiği zaman göğsümüzü kabarta kabarta:

“—Bizim memleketimizin %99.9'u müslüman!” filan diye övünürüz...

Evet müslüman ama, çok acı bir şey bu... Evli, buluğa ermiş bir insan, yıkanmaktan haberi yok. Yıkanmasının farz olduğunu bilmiyor, öyle yıkanmadan dolaşıyor.

İşte bu gusül nedir, ne zaman olacak, ne zaman yıkanması gerekir insanın, ne tarzda olacak? Bunu hemen kitaptan alıp okusun, öğrensin! Bunu başkalarına da söylemek lâzım, öğretmek lâzım! Bilmiyorsa...

Herhalde şimdi, nikâh kıyacak hocalar ilk önce bundan bahsetmeli:

“—Evladım sen acaba hiç dini kitap okudun mu? Böyle gusül diye bir husus vardır, haberin var mı?”

“—Var, var hocam...” derse neyse, geçsin.

Ama kimisinin yok. Bir kurcalarsın... Kurcalansa, nikâh filan kıyılmağa gidildiği zaman... Hani dinî nikâh kıydırıyorlar ya...

Kimisinin dünyadan haberi yok. Ramazan’da hocaefendi gittiği zaman evine, likör ikram ediyor. Yâhu sen Ay’dan mı geldin, Merih’ten mi geldin? Sen hiç kitap okumadın mı? Sen İslâm’ın içkiyi yasak ettiğinden haberdar değil misin? Bir hocaefendi, aksakallı hoca gelmiş, senin evine misafir konmuş. Ramazan Bayramı’nda, çıkartırsan baklava çıkart, çıkartırsan şeker ikram et... Oruçtan çıkmış adama içki ikram edilir mi? Haberi yok. Y âni terbiyesizliğinden değil de...

“—Efendim ne olurmuş küçücük bir kadeh... Tadı da güzeldir...” filan diye...

Bir de ukalâlık tarafına gidiyor. Yâni küçücük, azıcık alırsan ne olur? Çoğu haram olan şeyin azı da haramdır. “Efendim azıcık hırsızlık yaptım.” diyebilir misin? Polis o zaman mazur tutar mı seni? Azıcık yaptım, çok kocaman şeyi çalmadım ya, deveyi hamuduyla yutmadım ya... Azıcık oldu filan dersin kıymeti oluyor mu?

Hepimize vazife düşüyor.. Hepimiz böyle etrafımızdaki insanları zeki gözlerle süzüp, bilmediği şeyleri şefkatle öğretmeliyiz. Böyle bir dikkat edip de etrafınıza baktığınız zaman, göreceksiniz ki, bir şey biliyorum sanan insanların çoğu pek çok şeyden gâfil... Pek çok şeyi bilmiyor. Onlara usulüyle, tatlı tatlı bu işin böyle güzel güzel anlatılması gerekiyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi İslâm'ı iyi bilen, başkalarının da bilmesine delâlet eden, hayırlı, fa'âl müslümanlardan eylesin...

Çünkü bir insan, bir kimsenin elinden tutup da onu hak yola getirdi mi, o insanın ömrü boyunca yaptığı hayırlardan ecir alacak o şahıs. Hayra delâlet etmiş, onu cennete götürmüş oluyorsun. Yâni cehenneme düşecek insanın elinden tutmuş oluyorsun. Bundan güzel şey mi olur?

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا
وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ

(*Ve men ahsenü kavlen min men deà ila'llàhi ve amile s à liha n ve kàle innenî mine'l-müslimîn*)
“İnsanları Allah'ın yoluna davet eden, sàlih amel işleyen, ‘Şüphe yok ki ben müslümanlardayım!’ diyen kimseden daha güzel sözlü kim vardır?”
(Fussilet, 41/33)

En güzel iş o... Hepimiz her işi bırakıp, keşke Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yoluna insanları çekmek için çalışsak...

Kâşki, sevdiğimi sevse kamu halk-ı cihân;

Sözümüz cümle hemân kıssa-ı cânân olsa...

“Keşke benim sevdiğimi cümle cihan halkı sevse de, hepimizin konuşması sevgilinin sohbeti olsa...” diye şair¹⁶ söylemiş.

¹⁶ Taşlıcalı Yahya (1498-1582)

Keşke herkes bu hak yola girse de... Ne kadar memnun oluruz. Biz kıskanç değiliz. “Ben gireyim de, başkası mahrum kalsın!” diye değil; aksine, “Onlar da girsin!” diye çalışmalıyız.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi din-i mübîn-i İslâm’a hâdim eylesin... Dini sahih kaynaklardan, sıhhatli bir şekilde öğrenip, kendi hayatında tatbik edip, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin rızasına eren; ahirette de sevdiği, râzı olduğu bir kul olarak huzuruna kavuşan bahtiyarlar zümresine cümlemizi dahil eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN

14. 03. 1982 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

